INFORMATIKAI ALAPISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTÉRIUM

Fontos tudnivalók

I. rész

Általános megjegyzések:

- Ha nem a kérdésben meghatározottak szerint válaszol, akkor a válasz nem fogadható el! (Pl.: H betű helyett nem válaszolhat N betűvel.)
- Ha egy kérdésre a jó válasz(ok) mellett a vizsgázó válaszában hibás választ is megjelöl, akkor a kérdésre adható pontszámból le kell vonni a rossz válaszok számát. Negatív pontszám nem adható, ezért több hibás válasz esetén a minimális pontszám nullánál kevesebb nem lehet.
 - Pl.: Ha egy jó válasz mellett a vizsgázó egy hibás választ is bejelöl, akkor 0 pontot kell adni. Ez nem vonatkozik azokra a kérdésekre, ahol a (minden helyes részválasz 1 pont) szöveg szerepel.
- A kifejtős kérdések (nem feleletválasztós) válaszainál nem a szó szerinti, hanem a helyes tartalmi, illetve a lényegi válaszok megadását kell értékelni. Ha a vizsgázó válaszának a tartalmi vonatkozásai megfelelnek a megoldási útmutatóban megadott válasznak, akkor a válaszra adható pontot meg kell adni. Ha csak kis részben, vagy pedig nem felel meg a kapott válasz, akkor pont nem jár a válaszért.
- A pontszámok az **I.** részben a megadott részletezésnél tovább nem bonthatók (0,5 pont nem adható)
- Egyes esetekben előfordulhat, hogy egy általánostól eltérő rendszer használata miatt valamely kérdésre a vizsgázó nem a várt válasz adja, de *a válasza és az <u>indoklása elfogadható</u>*. Ilyen esetben a kérdésre adható pontszámot meg kell adni.

Pl.: Táblázatkezelőkben magyar beállításnál a tizedesek elválasztásának a jele a **vessző**, és ez a várt válasz. Ha a vizsgázók munkájuk során angol beállítást használnak, vagy a vizsgázó odaírja ezt megjegyzésként, akkor az előző helyett az angol beállítású környezetben használt **pont** lesz a helyes válasz.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Hardver

1) 2)	bd		
3)	Összesen: 3 pont	•••••	r pont
	A hibajavító kódok segítségével a bithibák javíthatók, ha az		
	egyszerre meghibásodott bitek száma kevesebb, egy előre rögzített		
	értéknél	pont	
	Ha a hibás bitek száma eléri ezt az értéket, akkor a hibát csak jelezni tudja, de javítani nem1	nont	
	A hibajavító kódok használata biztonságosabbá, de egyúttal	pont	
	drágábbá is teszi az alkalmazott memóriát	pont	
4)	Összesen: 2 pont	Pont	
	Két különböző számítógépet hardver kompatibilis nek nevezünk, ha		
	az egyik számítógép <i>gépi kódját</i> a másik számítógép1	pont	
	módosítás nélkül képes végrehajtani (értelmezni) 1		
5)	e		1 nont
6)	C		-
7)	Összesen: 3 pont		Pon
. ,	A SMART technológia folyamatosan információkat gyűjt a		
	meghajtókba épített érzékelőktől,	pont	
	melyek alapján következtetni lehet a meghibásodásra. Ha a figyelt	•	
	jellemző vagy jellemzők egy bizonyos értéket meghaladnak, akkor		
	egy hang a betöltési folyamat közben jelzi, hogy célszerű lenne az		
	adatokat egy másik adathordozóra átmenteni	pont	
	A figyelt jellemzők: bithibák számának növekedése, hőmérséklet		
	emelkedése, az adatátviteli sebesség hirtelen csökkenése, stb		
	(Legalább két jellemző megadása esetén adható a pont) 1	pont	
8)	I; H; I; I (minden helyes részválasz 1 pont)	4	4 pont
9)	Összesen: 2 pont		
	A jumper:		
	a számítógép hardver elemein található két áramköri pontot		
	összekötő eszköz. (apró elektronikus kapcsoló) 1	pont	
	Használata:		
4.0\	kézzel kell beállítani a működéshez szükséges állapotba	pont	
10)	1		
	A Plug and Play telepítést támogató <i>külső busz</i> . Az USB-t		
	használva a számítógép leállítása és újraindítása nélkül lehet		
	eszközöket a számítógéphez csatlakoztatni és arról leválasztani 1	pont	
	Egy USB-portra <i>több periféria csatlakoztatható</i> (127), amelyek		
	között lehet PenDrive, hangszóró, telefon, CD-ROM meghajtó,		
	botkormány, szalagos meghajtó, billentyűzet, képolvasó, kamera,		
	fényképezőgép stb	pont	

Szoftver

11)	Összesen: 3 pont Bekapcsoláskor működő öntesztelő program. Ez az első folyamat, amely a PC bekapcsolása után lefut. Ellenőrzi, hogy az egyes részegységek (processzor, memória, grafikus kártya stb) működnek-e. Általában a hiba kódjának megfelelő sípjelzésekkel jelzi a hiba okát, ha baj van. (Ha csak egyetlen rövid sípolás van, az azt jelzi, hogy minden rendben van.)	1 pont
12)	c	_
13)	C	-
,	H; I; H; I (minden helyes részválasz 1 pont)	
15)	H; I; H; H (minden helyes részválasz 1 pont)	
<u>Szövegs</u>	zerkesztés, Táblázatkezelés:	
,	b	1 pont
	Összesen: 5 pont 315: INDEX(A2:A13;HOL.VAN(MIN(V2:V13);V2:V13;0)	.1\
_		, _)
1	vagy 315: INDEX (A2:A13; HOL. VAN (MIN (V2:V13); V2:V13; 0) A helyes kitöltésért adható pontok:	
	INDEX	•
	HOL.VAN	•
	MIN	1
	Minden hibáért 1 pont levonás jár. (Negatív pontszám nem adha	ató!)
<u>Informa</u>	atikai alapok:	
18)	H; I; H; I (minden helyes részválasz 1 pont)	-
19)	d	1 pont
20)	c	1 pont
<u>Hálózat</u>	i ismeretek, HTML:	
21) 22) 23) 24)	d	2 pont 1 pont tó,

Összesen: 50 pont

II. rész

- A feladatok megoldásához a számítógépes konfiguráción, illetve papíron és íróeszközön kívül egyéb segédeszközt nem használhat!
- Ahol a feladat szövege másképp nem rendelkezik, ott az adott feladatot megoldó program forráskódját kell beadnia! Amennyiben a megoldás egyéb fájlokat is használ (pl. adatbázisfájlok, indexfájlok, adatfájlok) természetesen azokat is be kell adnia.
- A feladatok megoldása során az aktuális szoftver jegyzékben előzetesen megadott programnyelvek közül az egyiket kell használnia. A 4. feladat megoldása során a választott adatbázis-kezelő rendszert, illetve az SQL nyelvet használhatja.
- A feladatok megoldása során, ahol ez külön nincs jelezve a feladatban, feltételezzük, hogy a program használója, a billentyűzetes inputoknál a megfelelő formátumú és a feladat kritériumrendszerének megfelelő értékeket ad meg, így külön input ellenőrzéssel nem kell foglalkoznia, ezért az ilyen jellegű kódrészekért többletpont sem adható.
- Ahol a feladat szövege a kimenet pontos formátumát nem határozza meg, ott törekedjen a kulturált, ám egyszerű megjelenítésre. A kiíratott adatok formátuma kellően olvasható legyen (pl. a valós számokat ne az exponenciális formátumban jelenítse meg stb.).
- A 4. feladat megoldását készítheti teljes egészében SQL nyelven is. Abban az esetben, ha a feladat az adatbázis létrehozását és feltöltését is előírja, az ezt végző SQL forráskódot is be kell adnia egy megfelelő szövegfájlban.
- A feladatok befejezésekor a vizsga helyszínén kiadott útmutatónak megfelelő helyre, a
 feladat sorszámának megfelelő elnevezésű alkönyvtárakba (FELADATn elnevezésű
 mappákba) mentse el az egyes feladatok megoldását adó forrásfájlt, illetve az esetlegesen
 szükséges egyéb kiegészítő állományokat.

(FELADAT1...FELADAT4 könyvtárak!)

1. Feladat 10 pont

A ferde hajítás távolságát az alábbi képlettel számoljuk ki:

$$s_{x \max} = \frac{v_0^2 \sin 2\alpha}{g} \,,$$

ahol $s_{x \text{ max}}$ a hajítás távolsága méterben v_0 az elhajított test kezdősebességének nagysága m/s-ban, α a kezdősebesség irányvektorának a vízszintessel bezárt szöge, g pedig a gravitációs gyorsulás (melynek közelítő értéke 9,81 m/s² a Földön).

Készítsen programot, amely a képlet alapján meghatározza, hogy egy adott kezdősebességgel és adott szögben elhajított test milyen messzire repül! A kezdősebesség nagyságát és szögét a billentyűzetről olvassa be! Az eredményt a képernyőre írja ki!

Értékelés:

Module Module1

Mintamegoldás: (MS VISUAL STUDIO 2005 Express (VisualBASIC))

```
REM Bemeneti adatok beolvasása a billentvűzetről
        Svstem.Console.Write("Kezdősebesség m/s (smax) = ")
        v0 = System.Console.ReadLine()
        System.Console.Write("Hajítás szöge fokban (alfa) = ")
        alfa = System.Console.ReadLine()
        REM Konvertálás radiánra
        alfarad = alfa * Math.PI / 180
        REM Az eredmény kiszámítása
        sxmax = v0 * v0 * Math.Sin(2 * alfarad) / g
        REM Az eredmény megjelenítése
        System.Console.WriteLine("A(z) " & v0 & " (m/s) kezdősebességgel "
& alfa & " fokos szögben elhajított tárgy " & Math.Round(sxmax, 2) & "
méterre repül.")
        System.Console.WriteLine()
        REM Programbefejezés
        System.Console.WriteLine("Nyomj [enter]-t a befejezéshez!")
        System.Console.ReadLine()
    End Sub
End Module
```

2. Feladat 10 pont

Egy út mellé felállított traffipax készülék rögzíti a mellette elhaladó járművek sebességének nagyságát. Az adott helyen a megengedett legnagyobb sebesség 90 km/h. Készítsen programot, amely a billentyűzetről beolvassa a legutóbb elhaladt 10 jármű sebességét, majd képernyőre írja a szabályosan haladó járművek átlagsebességét, valamint a gyorshajtó járművek darab számát!

a) A programkód szintaktikailag hibátlan 1 pont Ez a pont csak abban az esetben adható meg, ha a programkód tartalmaz a b-d. szakaszokba tartozó, összességében legalább 3 pontot érő részmegoldást! - A sebességek tárolására alkalmas (valós elemű) tömb helyes deklarálása: 1 pont Egyéb szükséges változók helyes deklarálása: 1 pont A 10 sebesség érték beolvasása megtörténik: 1 pont A beolvasás folyamata jól nyomon követhető (kiírja, hogy hányadik adat beolvasásánál tart): 1 pont A szabályosan haladók számának meghatározása: 1 pont A szabályosan haladók sebességeinek az összegzése: 1 pont A szabályosan haladók átlagsebességének a meghatározása: 1 pont A gyorshajtók számának meghatározása: 1 pont Minden eredmény kiírásra kerül, a kiírás egyértelmű és formátuma megfelelő: 1 pont

```
Mintamegoldás: (MS VISUAL STUDIO 2005 Express (VisualBASIC))
Module Module1
    REM Sebessegek
    Sub Main()
       REM Változók, konstansok deklarálása
        Const N As Integer = 10
        Const SebHat As Integer = 90
        Dim sebesseg(N), szabAtlag As Double
        Dim i, szabDb, gyorsDb As Integer
        REM Információk kiíratása
        System.Console.WriteLine("Átlagsebesség és gyorshajtók...")
        System.Console.WriteLine("-----")
        System.Console.WriteLine("A tizedes jel (./,) a Területi
beállításoktól függ!")
        System.Console.WriteLine("")
        REM Bemeneti adatok beolvasása a billentyűzetről
        For i = 1 To N
            System.Console.Write(^{"}A(z) ^{"} & i & ^{"}. autó sebessége (^{"}km/h) =
")
            sebesseg(i) = System.Console.ReadLine()
        Next
        REM Az eredmény kiszámítása
        szabAtlag = 0
        szabDb = 0
        qyorsDb = 0
        For i = 1 To N
            If sebesseg(i) <= SebHat Then
                szabDb += 1
                szabAtlag += sebesseg(i)
            Else
                gyorsDb += 1
            End If
        Next
        szabAtlag /= szabDb
        REM Az eredmény megjelenítése
        System.Console.WriteLine("A szabályosan haladók átlagsebessége: " &
Math.Round(szabAtlag, 2))
        System.Console.WriteLine("A gyorshajtók száma: " & gyorsDb)
        System.Console.WriteLine()
        REM Programbefejezés
        System.Console.WriteLine("Nyomj [enter]-t a befejezéshez!")
        System.Console.ReadLine()
    End Sub
End Module
```

3. Feladat 15 pont

Egy pénzdíjas kerékpáros versenyen 36 induló van. A rajtszámok 1-től 36-ig kerülnek kiosztásra. A verseny 10 szakaszból áll. Minden szakasz végén rögzítjük, hogy melyik versenyző hányadikként zárta az adott szakaszt. Feltesszük, hogy kiesés és holtverseny semelyik szakaszon sem fordul elő. A verseny díjazására fordított összeg 1 millió forint. A díjat az a versenyző nyeri aki a legtöbb szakasz elsőséget szerezte. Amennyiben a legnagyobb számú szakasz elsőséget több versenyző is elérte a díjat közöttük egyenlő mértékben, forintra lefelé kerekítve osztják fel.

Készítsen programot az alábbi feladatok megoldására:

Töltse fel véletlenszerűen az egyes versenyzők egyes szakaszokon elért helyezését tároló változót! Ügyeljen arra, hogy egy adott szakaszon minden helyezési sorszám csak egyszer osztható ki!

Határozza meg a pénzdíjat nyert versenyzőt, illetve versenyzőket. A képernyőre írassa ki róluk az alábbi adatokat: (versenyző rajtszáma: megnyert pénzdíja)!

Az egyes versenyzőkre vonatkozó adatsort gömbölyű zárójelek közé zárja! Az adatsorokat külön sorokba írja!

Példa az eredmény kiírására::

(2:3333333)

(14:3333333)

(23:333333)

a)	Αp	programkód szintaktikailag hibátlan	. 1 pont
	_	Ez a pont csak abban az esetben adható meg, ha a programkód tartalmaz a b-e szakaszokba tartozó, összességében legalább 5 pontot érő részmegoldást!	
h)	Vál	Itozók helyes deklarálása	. 2 pont
<i>-,</i>		A helyezések tárolására alkalmas adatszerkezet helyes deklarálása: 1 pont	. – pont
		Egyéb szükséges változók helyes deklarálása: 1 pont	
c)	Az	adatok véletlenszerű feltöltése	. 4 pont
	_	A helyezési számok tárolására szolgáló változó teljesen feltöltésre kerül: 1 por	nt
	_	Az egyes generált helyezési számok az előírt intervallumba esnek: 1 pont	
	_	Egy szakaszon belül nem fordul elő helyezési sorszám ismétlődés: 2 pont	
d)	Ere	edmények meghatározása	. 6 pont
	_	Legalább egy versenyző első helyezéseinek számát helyesen számítja: 1 pont	
	_	Minden versenyző első helyezéseinek számát helyesen számítja: 1 pont	
	_	Meghatároz egy olyan versenyzőt, aki a legtöbb első helyet érte el: 2 pont	
	_	Az összes nyertest jól meghatározza: 1 pont	
	_	A nyereményösszeget jól számítja ki: 1 pont	
e)	Ere	edmények kiírása	. 2 pont
	_	Minden nyertes sorszáma kiírásra kerül: 1 pont	
	_	A kiírás formátuma a példának megfelelő: 1 pont	

Mintamegoldás: (MS VISUAL STUDIO 2005 Express (VisualBASIC))

```
Module Module1
    REM Bicikliverseny
    Structure eredmeny
        Public rajtszam As Integer
        Public ido As Double
    End Structure
    Sub Main()
        REM Változók, konstansok deklarálása
        Const indulokSzama As Integer = 36
        Const szakaszokSzama As Integer = 10
        Dim dijazas As Integer = 1000000
        Dim helyezesek(indulokSzama, szakaszokSzama) As Integer
        Dim feltSeged(indulokSzama) As Integer
        Dim szakElsSzama(indulokSzama) As Integer
        Dim nyertesek(indulokSzama), nyertesekSzama, max As Integer
        Dim er(indulokSzama) As eredmeny
        Dim i, j, k, l, s As Integer
        Dim autoRand As New Random()
        REM Információk kiíratása
        System.Console.WriteLine("Bicikliverseny...")
        System.Console.WriteLine("----")
        System.Console.WriteLine("")
        REM Bemeneti adatok generálása
        For i = 1 To szakaszokSzama
            For k = 1 To indulokSzama
                feltSeged(k) = k
            Next.
            For j = 1 To indulokSzama
                s = autoRand.Next(indulokSzama - j + 1) + 1
                helyezesek(j, i) = feltSeged(s)
                For 1 = s To indulokSzama - j
                    feltSeged(1) = feltSeged(1 + 1)
                Next
            Next.
        Next.
        REM Az eredmény kiszámítása / szakaszelsőségek megszámlálása
        For i = 1 To indulokSzama
            szakElsSzama(i) = 0
            For j = 1 To szakaszokSzama
                If helyezesek(i, j) = 1 Then
                    szakElsSzama(i) += 1
                End If
            Next
        Next
        REM Az eredmény kiszámítása / maximumérték és maximumhelyek
meghatározása
        max = 0
        nyertesekSzama = 0
        For i = 1 To indulokSzama
            If szakElsSzama(i) > max Then
                nyertesekSzama = 1
                nyertesek(1) = i
```

```
max = szakElsSzama(i)
            ElseIf szakElsSzama(i) = max Then
                nyertesekSzama += 1
                nyertesek(nyertesekSzama) = i
            End If
        Next.
        REM Az eredmény megjelenítése
        System.Console.WriteLine("A verseny nyertesei és díjaik...")
        For i = 1 To nyertesekSzama
           System.Console.WriteLine("(" & nyertesek(i) & ":" &
Math.Truncate(dijazas / nyertesekSzama) & ")")
        Next
        REM Programbefejezés
        System.Console.WriteLine("Nyomj [enter]-t a befejezéshez!")
        System.Console.ReadLine()
    End Sub
End Module
```

4. Feladat 15 pont

A feladatban szereplő adatbázis emberek közötti ismeretségeket nyilvántartó, kapcsolatépítő weblap adat tárolási rendszerének egyszerűsített modellje. Tároljuk benne a regisztrált felhasználók alapadatait, egymással való ismeretségi viszonyukat, valamint bizonyos, a rendszerben szereplő emberek által definiálható csoportokat illetve azokhoz való tartozásukat. Az adatbázisban a kapcsolatok felvétele oly módon zajlik, hogy egy már regisztrált felhasználó ismerősének jelöl egy másik szintén regisztrált felhasználót, majd az, a kapcsolatot visszaigazolja. Ezek után kerül a kapcsolat az adatbázis általunk ismert részébe. A regisztráció, jelölés, visszaigazolás folyamatának ábrázolása nem szerepel a feladat adatbázisában.

Az adatbázis elsősorban feladatkitűzési céllal készült, így természetesen nem modellezi tökéletesen a való életben felmerülő hasonló rendszerekkel kapcsolatos összes lehetséges helyzetet. A feladatokat az adott modell keretein belül kell megoldani.

A feladathoz mellékeljük a feltöltött minta adatbázist több formátumban, az alábbi fájlokban: ismeros.mdb, ember.txt, csoport.txt, csoptag.txt, ismer.txt .

Az adatbázis az alábbi táblákat (relációkat) tartalmazza:

(A ":" után az adott adat típusát adtuk meg, a "->" karakterek után pedig az esetlegesen meghatározott kapcsolatot. Az egyes tábláknál a kulcsot aláhúzott karakterekkel jelöljük.)

```
EMBER (
EAZON
          : Egész szám
                             -> CSOPORT.LETREHOZO
                             -> CSOPTAG.TAG
                             -> ISMER.EMBER1
                             -> ISMER.EMBER2
VNEV
         : Szöveg
        : Szöveg
KNEV
SZULDAT : Dátum
NEM
         : Szöveg
)
CSOPORT (
              : Egész szám
CSAZON
CSNEV
              : Szöveg
              : Egész szám -> EMBER.EAZON
LETREHOZO
CSOPTAG (
CSTAZON
              : Egész szám
CSOPORT
              : Egész szám
                            -> CSOPORT.CSAZON
              : Egész szám -> EMBER.EAZON
TAG
)
ISMER (
IAZON
              : Egész szám
EMBER1
              : Egész szám
                             -> EMBER.EAZON
EMBER2
              : Egész szám
                             -> EMBER.EAZON
)
```

Az **EMBER** tábla tartalmazza az egyes emberek azonosítóját (EAZON), vezetéknevét (VNEV), keresztnevét (KNEV), születési dátumát (SZULDAT) valamint a nemét (NEM). A nem meghatározásánál az F jelöli a férfiakat és az N a nőket.

A **CSOPORT** tábla a felhasználók által definiált csoportok alapadatait tartalmazza. A csoport azonosítója (CSAZON), neve (CSNEV), és a létrehozójának EMBER táblai azonosítója (LETREHOZO) található a táblában.

A csoport tagságokat a **CSOPTAG** táblában tároljuk, ahol a kapcsolat azonosítója (CSTAZON), a csoport azonosítója (CSOPORT) és a csoport tagjának az EMBER táblában lévő azonosítója (TAG) található

Az emberek közötti ismeretségeket az **ISMER** tábla tartalmazza. Az ismeretség azonosítója (IAZON) mellett ebben a táblában még két mező található. A kapcsolatot megjelölő személy (EMBER1) és a kapcsolatot visszaigazoló személy (EMBER2) azonosítója. Ezen utóbbi két mező az EMBER táblában található EAZON mezőkkel kapcsolódik.

Értékelés, mintamegoldás:

Az itt megadott megoldásoktól eltérő helyes megoldások is elfogadhatóak. Ezek pontozásánál az ezen útmutatóban megadott megoldások pontozási arányait kell alkalmazni az esetleges részmegoldásoknál.

a.) Készítsen lekérdezést, amely megadja a legidősebb úr vezeték és kereszt nevét! Ügyeljen arra, hogy amennyiben több legidősebb hölgy is van (egy napon születettek) mindegyikük neve szerepeljen az eredményben!

SELECT vnev,knev

FROM ember	1 pont
WHERE nem="F" and	1 pont
<pre>szuldat=(SELECT MIN(szuldat) FROM ember WHERE nem="F");</pre>	3 pont

b.) Készítsen lekérdezést a csoport tagságokról! A lekérdezés eredménye tartalmazza az összes csoport tagságot. Az eredmény egy sora adja meg a csoportnevet és mellette az adott tag vezeték és keresztnevét. A lista legyen rendezet csoportnév szerint, csoporton belül vezetéknév azon belül pedig keresztnév szerint!

SELECT csnev, vnev,knev	1 pont
FROM csoport,csoptag,ember	1 pont
WHERE (csazon=csoport) and (tag=eazon)	2 pont
ORDER BY 1,2,3;	1 pont

c.) Készítsen listát az összes regisztrált személy összes ismeretségéről! (A lista tehát minden ismeretséget kétszer jelenít meg egyszer az egyik ismerősnél egyszer, pedig a másiknál.) A lista tartalmazza a NEV1 oszlopban az egyik ismerős nevét a NEV2-ben pedig a másikét! A lista legyen NEV1-szerint rendezett, a NEV1 szerint azonosaknál pedig NEV2 szerint!

SELECT e1.vnev+" "+e1.knev as nev1, e2.vnev+" "+e2.knev as nev2	1 pont
FROM ismer,ember as e1, ember as e2	1 pont
WHERE (e1.eazon=ismer.ember1 and e2.eazon=ismer.ember2) or	1 pont
(e1.eazon=ismer.ember2 and e2.eazon= ismer.ember1)	1 pont
ORDER by 1,2;	1 pont

Összesen: 50 pont